

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Systematisk tilgang til forsøg og udvikling
i Børne- og Undervisningsministeriet

Systematisk tilgang til forsøg og udvikling i Børne- og Undervisningsministeriet

2023

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Forord

I Børne- og Undervisningsministeriet arbejder vi for, at:

- Alle elever skal blive så dygtige, de kan
- Mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater
- Trivslen i skolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Et vigtigt redskab til at nå de ambitiøse mål er det forsøgs- og udviklingsarbejde, som ministeriet løbende gennemfører med relevante aktører på området.

Forsøgs- og udviklingsarbejdet kan have mange forskellige former og tilrettelægges forskelligt fra gang til gang afhængigt af formålet. Sådan vil det fortsat være, men alle projekter vil fremover være omfattet af vores nye systematiske tilgang til forsøg og udvikling, som du kan læse mere om på de følgende sider. Den systematiske tilgang sætter den overordnede retning for det fremadrettede udviklingsarbejde på området og erstatter "Strategi for forsøg og udvikling i Undervisningsministeriet" fra 2014.

Tilgangen udfoldes i "Metodiske retningslinjer for indsatsudvikling". De metodiske retningslinjer skal understøtte systematik i ministeriets forsøgs- og udviklingsprojekter og dermed bidrage til at skabe viden af høj kvalitet. Samtidig skal retningslinjerne sikre, at udvikling af løsninger sker i tæt samspil med praksis.

Vi skal gennem forsøgs- og udviklingsarbejdet bidrage til at skabe den aktuelt bedste viden om virkningsfulde indsatser for børn, elever og kursister. Og den viden, vi opnår med forsøgs- og udviklingsarbejdet, skal bringes i spil og bidrage til udviklingen af endnu bedre dagtilbud og uddannelser.

Julie Elm Vig Albertsen
Direktør, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

1 Formål med forsøgs- og udviklingsarbejdet

Formålet med forsøgs- og udviklingsarbejdet i Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) er at skabe solid og anvendelig viden om, hvilke indsatser der virker i dagtilbud og på skoler og uddannelsesinstitutioner til gavn for vores børn, elever og kursister.

I forlængelse af formålet har ministeret opstillet fire mål for sit forsøgs- og udviklingsarbejde:

1. Viden fra forsøgs- og udviklingsprojekter skal bruges i udvikling af ny politik og praksis

Resultaterne af arbejdet med at udvikle indsatser skal kunne anvendes til at udvikle initiativer på BUVM's områder (fx træffe beslutning om udbredelse eller finansiering af indsatser ud fra en budgetøkonomisk analyse), og resultaterne skal have en form og formidles på en måde, så de kan implementeres lokalt.

2. Fokus er på positive forandringer for slutbrugeren (dvs. børn, elever, kursister)

Der gennemføres evalueringer med henblik på at opnå viden om, hvorvidt og hvordan indsatserne har en positiv betydning for slutbrugerne (dvs. børn, elever, kursister). Evalueringens genstand og metode afhænger af, i hvilken fase udviklingen af en indsats er, og evalueringen kan derfor også belyse de organisatoriske resultater og forandringer hos de fagprofessionelle. Men udvikling af en indsats og evalueringen af denne bør som udgangspunkt have resultater for børn, elever og/eller kursister for øje.

3. Udviklingen af indsatser skal bidrage til øget viden om, hvad der virker

BUVM tager afsæt i eksisterende viden og lovende praksis på området, når der udvikles indsatser, og valget af, hvordan der arbejdes med at udvikle indsatsen, afhænger af, hvor systematisk den eksisterende viden er på området. Samtidig er det vigtigt, at evalueringen tilrettelægges, så den kan give svar på, hvorfor og hvordan resultaterne fremkommer. Det betyder, at BUVM sigter mod at opnå viden om indsatsernes effekter via eksperimentelle evalueringsdesign, hvor det er relevant. Det er blandt andet for at sikre det bedste udgangspunkt for at kunne opskalere indsatser efterfølgende.

4. Indsatser udvikles i tæt samarbejde med fagprofessionelle, ledere, forskere og interessenter

BUVM inddrager og samarbejder med eksterne parter i både overvejelserne om design, implementering og evaluering af indsatser, i gennemførelsen af indsatser og i arbejdet med at udbrede indsatser. Det skal medvirke til, at ministeriets arbejde med indsatsudvikling bidrager til at hæve standarden for og skaber en større systematik i vidensarbejdet på dagtilbuds- og undervisningsområdet. Det betyder også, at der skabes større sammenhæng mellem det arbejde med at udvikle indsatser, der gennemføres af universiteter og forskningsinstitutioner, Danmarks Evalueringsinstitut, professionshøjskoler, fonde, kommuner og regioner m.fl., og det arbejde, der bliver sat i gang af BUVM.

2 Fasemodellen

Børne- og Undervisningsministeriets metodiske tilgang til forsøgs- og udviklingsprojekter baserer sig på en fasemodel med fire faser, der strukturerer og stiller metodiske krav til tilrettelæggelsen af arbejdet med at udvikle indsatser på ministeriets områder.

Formålet med fasemodellen er at sikre en systematisk tilgang til arbejdet med forsøgs- og udviklingsprojekter, så der løbende opbygges viden af høj kvalitet om virkningsfulde indsatser. Fasemodellen understøtter, at forsøgs- og udviklingsprojekter igangsættes systematisk i forhold til indsatsens modenhed. Dermed sikres bedre forudsætninger for at konsolidere og akkumulere viden om virkningsfulde indsatser.

Fasemodellen understøtter en stringent tilgang og konsistens i processen, fra en problemstilling identificeres (fase 0) til udvikling af løsningsmuligheder, dokumentation af resultater og effekt og i sidste ende national skalering.

Fase 1: Kortlægning har til formål at skabe det stærkest mulige vidensgrundlag om mulige løsninger fra både forskning og praksis, der imødekommer dokumenterede problemer og behov. Det skal danne grundlag for at beslutte, hvilke indsatser, der skal arbejdes videre med, samt styrke forudsætninger for succesfuld implementering.

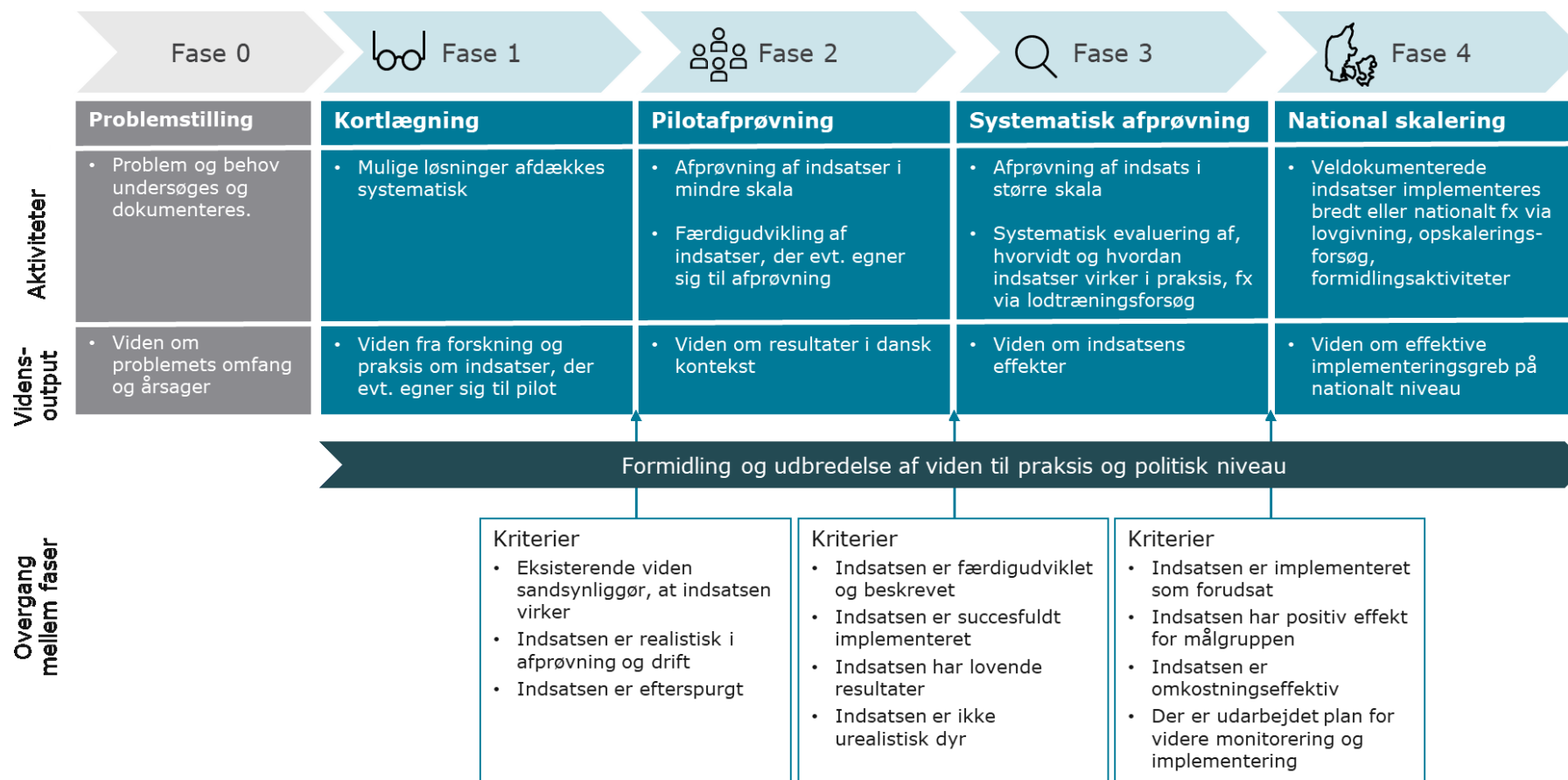
Fase 2: Pilotaftprøvning handler om at afprøve indsatser i mindre skala for at få konkrete erfaringer med, om det, der i teorien ser ud til at virke, også fungerer i praksis. Formålet er at udvikle indsatsen til et niveau, hvor den er klar til at blive systematisk afprøvet i større skala.

Fase 3: Systematisk afprøvning skal systematisk teste, hvorvidt og hvordan indsatsen virker efter hensigten. I denne fase vil både indsatsen og evalueringen have en karakter, så der kan skabes viden om indsatsens effekter og økonomiske konsekvenser, fx i BUVM's Regnemodel for Uddannelsesinvesteringer (REFUD).

Fase 4: National skalering hviler på solid viden fra en eller flere afprøvninger af, at indsatsen har positive virkninger eller effekter og sandsynligt kan implementeres i større skala. Formålet er at sikre, at flest muligt får gavn af indsatsen, samt at opnå mere viden om, hvordan ministeriet kan udbrede indsatser nationalt, så positive effekter opnås og fastholdes.

Figuren på næste side giver et overordnet overblik over fasemodellen og dens indhold og metoder.

Figur 2.1: Fasemodellen – aktiviteter, vidensoutput og kriterier for overgang til næste fase

3 Metodiske retningslinjer for indsatsudvikling

BUVM's systematiske tilgang til forsøg og udvikling udfoldes i "Metodiske retningslinjer for indsatsudvikling". De metodiske retningslinjer for indsatsudvikling er ministeriets fælles ramme for igangsættelse og gennemførelse af forsøgs- og udviklingsprojekter.

Retningslinjerne er udviklet med udgangspunkt i tidligere erfaringer fra ministeriets udviklings-, forsøgs-, og forskningsprojekter og -programmer samt erfaringer og tilgange fra andre ministerier og styrelser.

I "Metodiske retningslinjer for indsatsudvikling" kan du bl.a. læse om følgende:

- Formål med metodiske retningslinjer for indsatsudvikling
- Definition af en indsats
- Uddybning af fasemodellens faser, herunder:
 - Formål med fasen
 - Vidensopbygning og typiske leverancer
 - Kriterier for at gå fra én fase til den næste
 - Samarbejde og inddragelse ved faseovergange
 - Eksempler

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET